

بسمه تعالی

معاونت توانبخشی اداره کل بهزیستی استان اصفهان
دفتر پیشگیری از معلولیت ها و تلفیق اجتماعی

برنامه هدفمند توانمندسازی افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال در شهرستانهای استان

اصفهان (آبان ۱۴۰۲)

فصل اول

تعریف و ضرورت اجرای برنامه

بر اساس آمارهای موجود، در سال ۱۴۰۲ تعداد ۱۱۵۰ نفر از افراد دارای معلولیت در مناطق تحت پوشش CBR شهرستان های استان اصفهان در بازه سنی ۲ تا ۱۰ سال قرار دارند. با توجه به اهمیت ارائه خدمات توانبخشی و توانمندسازی به در سنین کودکی و تاثیر تعیین کننده اقدامات در این گستره سنی و همچنین ضرورت اطمینان از ارائه حداکثر خدمات به کودکان دارای معلولیت و همچنین خانواده های آنان، برنامه هدفمند توانمندسازی افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال در کلیه شهرستان های استان اصفهان با رویکرد تسهیلگر محور و استفاده از منابع محلی موجود و نیز امکانات بخش دولتی، در هر منطقه اجرا خواهد شد. نیازسنجی صحیح و اصولی با تکیه بر استراتژی های توانبخشی مبتنی بر جامعه (CBR)، متناسب با سن و شرایط رشدی فرد دارای معلولیت و اطمینان از دسترسی فرد به امکانات و منابع پیش بینی شده از ویژگی های این برنامه می باشد.

اقدامات قابل انتظار

۱. تسهیلگری در راستای دسترسی سریع و آسان فرد دارای معلولیت به خدمات مرتبط با ارتقاء سلامت به افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال بصورت متمرکز و هدفمند و تحت نظارت تسهیلگر.
۲. اطمینان از بهره مندی و دسترسی همه افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال از خدمات مرتبط با اقدامات توانبخشی و توانمندسازی موجود در شهرستان.
۳. تسهیلگری در راستای دسترسی فرد دارای معلولیت به آموزش های متناسب با سن رشدی (با استراتژی آموزش فراگیر و عادلانه).

۴. تسهیلگری در راستای دسترسی سریع و آسان فرد دارای معلولیت به آموزش های لازم با محوریت افزایش میزان تاب آوری، آگاهی و پذیرش خانواده و والدین افراد دارای معلولیت .

۵. تسهیلگری در راستای فراهم آوردن امکان حضور فرد دارای معلولیت در فعالیت ها و موقعیت های اجتماعی متناسب با سن و شرایط رشدی در کنار همه افراد جامعه (با تاکید بر مشارکت اجتماعی افراد دارای معلولیت)

اهداف برنامه

۱. دسترسی سریع و آسان فرد دارای معلولیت به خدمات مرتبط با ارتقاء و بهبود سلامت (اقدامات درمانی، مراقبتی) به افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال بصورت متمرکز و هدفمند و تحت نظارت تسهیلگر .

۲. بهره مندی همه افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال از خدمات مرتبط با اقدامات توانبخشی موجود در شهرستان

۳. دسترسی فرد دارای معلولیت به آموزش های متناسب با سن رشدی (با استراتژی آموزش فراگیر و عادلانه)

۴. دسترسی سریع و آسان فرد دارای معلولیت به آموزش های لازم با محوریت افزایش میزان تاب آوری، آگاهی و پذیرش خانواده و والدین افراد دارای معلولیت .

۵. فراهم آوردن امکان حضور فرد دارای معلولیت در فعالیت ها و موقعیت های اجتماعی متناسب با سن و شرایط رشدی

مجریان و ناظران برنامه

این برنامه در سطح استان و بصورت همزمان در شهرستان های پایلوت بصورت همزمان اجرا خواهد شد.

مجریان سطح اول: تسهیلگران محلی و میانی مراکز مثبت زندگی مجری برنامه CBR و داوطلبان محلی مشارکت کننده (در صورت امکان) اجرا کنندگان برنامه در سطح مناطق تحت پوشش خود می باشند .

مجریان سطح دوم: کارشناس توانمندسازی کارشناس CBR و مددکاران بخش دولتی برنامه CBR، اجرا کنندگان گام اول و ناظران مستمر برنامه در سطح شهرستان خود می باشند.

مجریان سطح سوم: کارشناس مسئول توانمند سازی و کارشناس CBR استان ناظر بر اجرای برنامه در سطح استان می باشند.

منابع مالی و غیر مالی برنامه:

منابع مالی :

- اعتبارات موجود در صندوق های CBR هر شهرستان
- منابع محلی همچون مشارکت خیرین محلی، (با توجه به امکان جلب مشارکت توسط مراکز مجری در هر منطقه)

منابع غیر مالی:

- تسهیلاتگران میانی و محلی هر مرکز
- داوطلبین محلی مشارکت کننده در برنامه اعم از افراد حقیقی، موسسات خیریه حقوقی، مراکز توانبخشی داوطلب،

نحوه اجرا

این برنامه در ۳ مرحله (هر مرحله ۱ تا ۳ گام) طی یک بازه زمانی یک ساله از آبان ماه ۱۴۰۱ تا آبان ۱۴۰۲ به شرح زیر اجرا خواهد شد.

مرحله اول

الف ، شناسایی و احصاء حائزین شرایط ورود به برنامه (کلیه افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال که در مناطق تحت پوشش برنامه CBR شهری و روستایی شهرستان های استان اصفهان ساکن هستند ، بر اساس اطلاعات موجود در سامانه های آماری سازمان بهزیستی کشور) به تفکیک نوع و شدت معلولیت.

ب: ، غربالگری و نیازسنجی افراد دارای شرایط ورود به برنامه با توجه به مولفه های ثانویه (شدت معلولیت، تمایل خانواده، سطح دسترسی فرد به امکانات مورد نیاز، منابع مورد نیاز ، در قالب مولفه های ماتریس CBR).

مرحله دوم

الف : ترسیم برنامه توانمند سازی فردی بر اساس مولفه های ماتریس CBR توسط مجریان سطح اول و نظارت سطح دوم اجرا

ب: تامین نیازمندی با استفاده از امکانات و منابع پیش بینی شده صندوق های CBR و امکانات محلی موجود در سطح محله، روستا و شهرستان .

مرحله سوم

الف: پایش برنامه و ارزیابی اثربخشی اقدامات انجام شده و ارائه گزارش پیشرفت بصورت مستمر، هر ۴ ماه یکبار با استفاده از فرم های ارزیابی پیوست (فرم شماره ۲) توسط مجریان سطح اول (تسهیلمان میانی و محلی)

ب: پایش برنامه و ارزیابی اثربخشی اقدامات انجام شده با استفاده از فرم های ارزیابی پیوست (فرم شماره ۳) در پایان برنامه توسط مجریان سطح دوم (کارشناسان و مددکاران بخش دولتی)

پ: ارائه گزارش فعالیت و میزان پیشرفت برنامه بصورت مستمر به مجریان سطح سوم ، توسط کارشناسان و مددکاران شهرستان

پیشنهادات عملی در راستای تامین نیازمندی های احصاء شده بر اساس ماتریس CBR

۱- مولفه ارتقاء سلامت، اقدامات پیشگیرانه و توانبخشی

- معرفی فرد به مراکز طرف قرارداد خرید خدمات گفتار درمانی و کار درمانی موجود در شهرستان و در صورت لزوم، شهرستان های همجوار، ضمن تامین هزینه های ایاب و ذهاب با استفاده از منابع صندوق CBR شهرستان و ارزیابی اثر بخشی و تاثیر بخشی اقدامات درمانی در شرایط وی.
- معرفی و ارجاع فرد به مراکز توانبخشی موجود در شهرستان و یا در صورت امکان و لزوم شهرستانهای همجوار، با هدف استفاده از امکانات توانبخشی مستمر ارائه شده در مراکز تحت نظارت سازمان .
- شناسایی و معرفی خانواده های دارای معلولیت با منشاء ژنتیک به مراکز مشاوره ژنتیک با هدف پیشگیری اولیه و ثانویه در زمان مناسب.
- ارائه کمک هزینه های خدمات توانبخشی (کار درمانی و گفتار درمانی) به افراد استفاده کننده از خدمات مراکز موجود در سطح شهرستان بصورت منظم و ماهانه با هدف اطمینان از بهره مندی مستمر و هدفمند فرد از خدمات ارتقاء دهنده سلامت و توانبخشی.
- ارائه خدمات ارتقاء دهنده سلامت و توانبخشی با استفاده از امکانات و منابع محلی (خیرین و موسسات عام المنفعه موجود در سطح شهرستان و منطقه) با همکاری و مشارکت دیگر بخش های توانبخشی شهرستان .

- ارائه آموزش های لازم در حوزه سلامت و توانبخشی توسط تسهیلگر دارای صلاحیت آموزشی و یا دیگر کارشناسان حوزه سلامت بصورت فردی (مثلا تسهیلگری جهت استفاده فرد از مشاوره های روانشناختی مورد نیاز با همکاری حوزه پیشگیری، یاری برگ، معرفی به مراکز همکار، مراکز خیریه و ...)
- نیازسنجی و تامین وسایل توانبخشی و کمکی همچون عصا، ویلچر، سمعک، عینک طبی، با توجه به نوع معلولیت فرد، با استفاده از منابع پیش بینی شده در سازمان و یا در صورت لزوم، منابع صندوق CBR در سریع ترین زمان ممکن.
- نیازسنجی و تامین ابزارهای کمکی روزانه ADL و تاکید بر افزایش میزان استقلال فرد دارای معلولیت در امور شخصی در سنین ابتدایی زندگی ، با استفاده از منابع پیش بینی شده در سازمان و یا در صورت لزوم، منابع صندوق CBR در سریع ترین زمان ممکن.
- تامین وسایل توانبخشی و کمک توانبخشی به افراد با استفاده از منابع صندوق CBR، بهره گیری از امکانات و منابع محلی، در صورتی که امکان دسترسی فرد به وسیله و یا ابزار نیاز سنجی شده با امکانات مرسوم حوزه توانبخشی امکان پذیر نباشد.
- ارائه آموزش های مرتبط با حوزه سلامت، ارتقاء و پیشگیری با استفاده از منابع آموزشی چاپی و غیر چاپی موجود (کتابچه های ۲۴ جلدی آموزشی به افراد دارای معلولیت، جزوه های آموزشی مرتبط و ...) به خانواده های افراد دارای معلولیت

۲- مولفه آموزش

- تسهیل حضور فرد دارای معلولیت در مهدهای کودک ، مدارس ابتدایی و یا مراکز توانبخشی موجود در شهرستان و یا شهرستان های مجاور با توجه به شرایط سنی و وضعیت معلولیت. ضروری است حضور فرد در مهدهای کودک، مدرسه ابتدایی، مراکز آموزشی عادی دیگر همچون کانون پرورش فکری کودکان، مراکز بازی و آموزشی تسهیل و امکانپذیر گردد. ارائه کمک هزینه آموزشی و ایاب و ذهاب و یا راهنمایی والدین در این مسیر با استفاده از منابع مالی موجود، مورد انتظار است.
- تسهیلگری در راستای دسترسی آموزش های مکمل درسی و تحصیلی به دانش آموزان دارای معلولیت محصل در مدارس عادی (ابتدایی و متوسطه) با استفاده از منابع موجود هر منطقه، با هدف ایجاد عدالت آموزشی و اطمینان از موفقیت فرد در تحصیل فراگیر، درصدی از هزینه های مربوط به استفاده فرد دارای معلولیت از آموزش های تکمیلی (خصوصی و عمومی) با استفاده از منابع صندوق های CBR، قابل پرداخت است .

- تسهیل حضور خانواده فرد دارای معلولیت در جلسات آموزشی مهارت آموزی عمومی و خصوصی که مهارت هایی چون فرزند پروری، پذیرش، درک و همدلی، مطالبه گری صحیح و ... را به والدین می آموزد. در صورتی که چنین جلساتی در شهرستان یا منطقه فرد در دسترس نیست، بهره گیری از امکانات و منابع مناطق همجوار، مورد انتظار است. تامین هزینه های ایاب و ذهاب و یا هزینه های استفاده از چنین جلساتی با استفاده از منابع برنامه امکان پذیر است.
- تسهیل بهره مندی فرد دارای معلولیت و خانواده ایشان از آموزش های لازم متناسب با دوران رشد با استفاده از امکانات آنلاین و از راه دور ، همچون رسانه های اجتماعی در فضای مجازی (تامین امکانات سخت افزاری همچون لب تاپ، تلفن همراه و یا تبلت)

۳- مولفه اجتماعی

- تسهیل حضور فرد در موقعیت های اجتماعی متناسب با سن رشدی، از جمله پارک ها، مکان های آموزشی و تفریحی، جشن ها و برنامه های عمومی، سینماها و ... به همراه اعضای خانواده با هدف جلوگیری از ایجاد انزوا و مطرود سازی فرد دارای معلولیت در سطح جامعه.
- رفع موانع فیزیکی مشاهده شده در محل زندگی فرد دارای معلولیت که مانع از استقلال و مشارکت شخصی وی در امور مرتبط با وی می گردد. ارائه پیشنهادات عملی در خصوص مناسب سازی محل زندگی، بهره گیری از امکانات سخت افزاری، با توجه به نوع معلولیت فرد .
- تسهیل روابط متقابل اعضای خانواده با فرد دارای معلولیت، با ارائه آموزش های تخصصی روان شناختی و مشاوره ای، با بهره گیری از تخصص مراکز مشاوره و راهنمایی موجود در شهرستان در راستای افزایش تعاملات مثبت بین اعضای خانواده و پذیرش شرایط فرد دارای معلولیت در خانواده .
- تسهیل بهره مندی فرد دارای معلولیت از منابع و امکانات دیگر سازمان های دولتی و غیر دولتی (کانون های پرورش فکری کودکان و نوجوانان ، موسسات آموزشی و فرهنگی موجود در منطقه و محل زندگی فرد)

۴- مولفه توانمندسازی

- تسهیل حضور فرد در مدرسه و مهدهای کودک عادی (برای افراد دارای معلولیت جسمی حرکتی، شنوایی، بینایی و همینطور، اوتیسم و ذهنی خفیف) و جلوگیری از محرومیت فرد از حق تسهیل برابر در مدارس عادی از سطیق رایزنی با مسئولان امر در سازمان های مرتبط
- تسهیل حضور فعال والدین فرد دارای معلولیت در گروه های خودیار محلی موجود ، موسسات فرهنگی و آموزشی و هرگونه منابعی که در افزایش آگاهی و توانمندی خانواده تاثیر مثبت داشته باشد.

مراحل زمانی اجرای برنامه

مرحله	شرح اقدام	تاریخ
۱	ارائه برنامه و آموزش به مجریان سطح دوم (کارشناسان دولتی شهرستان) احصاء افراد حائز شرایط ورود به برنامه توسط مجریان سطح اول (تسهیلگران میانی و محلی)	نیمه آبان ۱۴۰۲
۲	تدوین فرم نیازسنجی و ماتریس CBR با هدف شناسایی نیازها	ابتدای آذر ۱۴۰۲
۳	تامین نیازمندی ها با استفاده از منابع سازمانی و برون سازمانی (بر اساس پیشنهادات ارائه شده)	از ۱۵ آذر ۱۴۰۲ تا پایان برنامه
۴	ارائه گزارش مستمر ارزیابی و پایش به مجریان سطح دوم	هر ۳ ماه یک بار از شروع برنامه
۵	ارائه گزارش پایانی و ارزیابی میزان موفقیت برنامه به مجریان سطح سوم	در پایان برنامه

فرم های پیوست

فرم الف

شناسنامه برنامه هدفمند توانمندسازی افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال در مناطق CBR شهرستان های استان اصفهان

تاریخ تدوین شناسنامه: تاریخ آغاز برنامه:

شهرستان: منطقه: مرکز مثبت زندگی:

نام مسئول فنی: نام تسهیلگر میانی: نام تسهیلگر محلی:

نام داوطلبان محلی مشارکت کننده در برنامه :

تعداد افراد وارد شده به برنامه :

آمار افراد وارد شده به برنامه به تفکیک سن و نوع معلولیت :

جسمی حرکتی و آسیب نخاعی : اوتیسم : شنوایی : بینایی:

جدول مشخصات افراد وارد شده به برنامه :

ردیف	نام و نام خانوادگی	شماره ملی	نوع معلولیت	شدت معلولت	سن	تاریخ ورود به برنامه	تاریخ و علت خروج از برنامه
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							
۱۰							
۱۱							
۱۲							
۱۳							

							۱۴
							۱۵
							۱۶
							۱۷
							۱۸
							۱۹
							۲۰
							۲۱
							۲۲
							۲۳
							۲۴
							۲۵
							۲۷
							۲۸
							۲۹
							۳۰

تاریخ پایش اول ۳ ماهه:

تاریخ پایش دوم ۳ ماهه :

تاریخ پایش دوم ۳ ماهه :

تاریخ پایش نهایی برنامه :

برنامه توانمندسازی افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال مناطق CBR شهرستان های استان اصفهان

فرم ارزیابی اولیه

تاریخ تدوین فرم:

نوع و شدت معلولیت:

شماره ملی:

نام و نام خانوادگی فرد:

تاریخ تولد و سن:

شهرستان و منطقه:

شرح نیازمندی ها و پیشنهادات بر اساس مولفه های ماتریس CBR

مولفه سلامت:

پیشنهاد:

مولفه آموزش:

پیشنهاد:

مولفه آموزش:

پیشنهاد:

مولفه توانمندسازی:

پیشنهاد:

برنامه توانمندسازی افراد دارای معلولیت زیر ۱۰ سال مناطق CBR شهرستان های استان اصفهان

فرم ارزیابی اقدامات (۳ ماهه)

نوع و شدت معلولیت :

شماره ملی :

نام و نام خانوادگی فرد:

تاریخ تولد و سن :

شهرستان و منطقه :

شرح نیازمندی ها و پیشنهادات بر اساس مولفه های ماتریس CBR

وضعیت مولفه سلامت:

اقدامات انجام شده :

مولفه آموزش:

اقدامات انجام شده :

مولفه آموزش:

اقدامات انجام شده :

مولفه اجتماعی:

اقدامات انجام شده :

مولفه توانمندسازی:

اقدامات انجام شده :

ارزیابی ۳ ماهه از نتایج و اثربخشی برنامه :